

KONCEPCJA PROJEKTU

*Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego,
mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej
oraz OZE*

Warszawa, grudzień, 2014 r.

I. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROJEKTU

1.1. Regiony objęte projektem

Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (dalej: projekt) obejmuje obszar 16 województw.

1.2. Uwarunkowania w zakresie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki

1.2.1. Cele Strategii Europa 2020:

- Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w stosunku do 1990 roku.
- Zwiększenie efektywności energetycznej o 20% w stosunku do 1990 roku.
- Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 15% w stosunku do 1990 (dla Polski).

1.2.2. Zobowiązania dla Polski

Dyrektywy, z których wynikają zobowiązania dla Polski :

Dyrektywa ws. efektywności energetycznej¹

- **od 1 stycznia 2014 r.** 3% całkowitej powierzchni budynków rządowych o pow. ponad 500m² będzie poddawane rocznie renowacji, aby spełnić minimalne wymogi charakterystyki energetycznej,
- **od 9 lipca 2015 r.** 3% całkowitej powierzchni budynków publicznych o pow. ponad 250m² , będzie poddawane rocznie renowacji, aby spełnić minimalne wymogi charakterystyki energetycznej,
- **od 1 stycznia 2014 r.** Państwo członkowskie ustanawia system oszczędzania energii zapewniający, że dystrybutorzy energii oraz wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż detaliczną energii osiągają oszczędności energii w wysokości 1,5% rocznego wolumenu sprzedaży energii odbiorcom końcowym, uśrednionej w ostatnim trzyletnim okresie przed dniem 1 stycznia 2013 r.,
- **do 31 grudnia 2015 r.** kompleksowa ocena potencjału zastosowania wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywności systemów ciepłowniczych i chłodniczych oraz analiza kosztów i korzyści dla potrzeb oceny.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz. Urz. UE L nr 315 z dnia 14 listopada 2012 r.).

Dyrektywa ws. charakterystyki energetycznej budynków²

- **do dnia 31 grudnia 2020 r.** wszystkie nowe budynki będą budynkami o niemal zerowym zużyciu energii,
- **po dniu 31 grudnia 2018 r.** nowe budynki zajmowane przez władze publiczne oraz będące ich własnością będą budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

Dyrektywa CAFE³

Państwa członkowskie gwarantują, że na całym obszarze ich stref i aglomeracji poziom dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM10, ołowiu i tlenku węgla w powietrzu nie przekracza wartości dopuszczalnych określonych w załączniku XI Dyrektywy CAFE w tym dla PM10:40 µg/m³, natomiast dla PM2,5:25 µg/m³.

Dyrektywa ws. promowania OZE⁴

Państwa członkowskie przy udziale władz lokalnych i regionalnych opracowują odpowiednie programy informacyjne, programy zwiększenia świadomości, programy doradcze lub szkoleniowe, aby informować obywateli o korzyściach i rozwiązaniach praktycznych związanych z rozwojem i wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

1.2.3. Bariery rozwoju niskoemisyjnej gospodarki

Na podstawie doświadczeń NFOŚiGW wynikających z przygotowania i wdrażania programów priorytetowych w zakresie efektywności energetycznej i OZE oraz badań przeprowadzonych w Polsce przez World Business Council for Sustainable Development⁵ i Bank Światowy⁶ wynika, że podstawowymi barierami w zakresie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w szczególności w budownictwie są:

- 1) brak świadomości w zakresie problemów i korzyści związanych z rozwojem niskoemisyjnej gospodarki i w tym:
 - słabo rozwinięty rynek inwestycji w efektywność energetyczną, który w Polsce rozwija się od 3- 4 lat,
 - brak zaufania do istniejącego systemu świadectw charakterystyki energetycznej i słaba jakość audytów energetycznych,
 - niewystarczające działania w zakresie dialogu publiczno-prywatnego w celu rozwijania i promowania wizji poprawy efektywności energetycznej w budynkach,

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowanie stosowania energii ze źródeł energii odnawialnej . i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE

⁵ EEB Laboratory, WBCSD, Warsaw, June 10-12, 2014.

⁶ Analiza ex-ante, Bank Światowy, marzec 2014.

- brak krajowego systemu monitorowania wskaźników realizacji działań określonych w PGN, pozwalających na zastosowanie środków zaradczych w wyniku braku realizacji zakładanych w PGN celów w zakresie efektywności energetycznej,
- 2) brak wiedzy na temat możliwych działań w tym:
- brak dostępu do danych nt. sprawdzonych „business case”⁷,
 - małe doświadczenie polskich gmin i podmiotów prywatnych w korzystaniu ze wsparcia z funduszy UE w formie pożyczek planowanych do stosowania w perspektywie finansowej UE 2014-2020,
 - brak szczegółowej analizy potrzeb w zakresie efektywności energetycznej w gminach (tylko 34 miasta/gminy opracowały Plany działań na rzecz zrównoważonej energii w ramach Porozumienia Burmistrzów i 764 gmin oraz związków gmin, wnioskowało o środki w ramach PO IiŚ 2007-2013, na opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej).
- 3) Wysokie koszty inwestycyjne:
- wysokie koszty przygotowania projektów w stosunku do kosztu inwestycyjnego, w szczególności w przypadku małych projektów,
 - problemy w zakresie podejmowania decyzji i zdolności kredytowej stowarzyszeń, właścicieli domów i mieszkań oraz spółdzielni,
 - wysokie koszty inwestycyjne niezbędne do poniesienia na kompleksową modernizację budynku wymagającą np. przesiedlenia użytkowników,
- 4) Bariery prawne
- restrykcyjne przepisy budżetowe i dotyczące udzielania zamówień publicznych,
 - brak znajomości nowych przepisów w zakresie pomocy publicznej dla sektora energetyki,
 - budynki wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną konserwatorską, gdzie przez istotny aspekt społeczny i kulturalny, nie wszystkie prace oraz rozwiązania techniczne mogą być zastosowane.

Wnioski:

Występują liczne bariery, które hamują rozwój gospodarki niskoemisyjnej. Wyzwaniem dla Projektu będzie zatem, konieczność pełnej identyfikacji barier i dążenie do ich likwidacji.

⁷ Uzasadnienie projektu przygotowane w formie raportu; propozycja zmiany biznesowej, opisana w kategoriach [kosztów](#) i korzyści.

1.3. Uwarunkowania dla doradztwa wynikające z prawa UE i dokumentów programowych

1.3.1. Dyrektywa ws. efektywności energetycznej⁸

Komisja Europejska (KE) wskazuje na konieczność zapewnienia przez Państwa Członkowskie szerokiego rozpowszechnienia informacji na temat dostępnych mechanizmów efektywności energetycznej oraz ram finansowych, jak również porad na temat efektywności energetycznej. KE zachęca do wymiany i szerokiego rozpowszechnienia informacji o sprawdzonych rozwiązaniach w dziedzinie efektywności energetycznej w państwach członkowskich.

1.3.2. Dyrektywa ws. promowania OZE

Państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia odpowiednich programów informacyjnych, programów zwiększania świadomości oraz programów doradczych, aby informować obywateli o korzyściach i rozwiązaniach praktycznych związanych z rozwojem i wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

1.3.3. Umowa Partnerstwa

Zgodnie z Umową Partnerstwa zatwierdzoną przez KE w dniu 23 maja 2014 r., zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki służyć będą przede wszystkim działania koncentrujące się na realizacji strategii niskoemisyjnej gospodarki (plany gospodarki niskoemisyjnej - PGN) obejmujące takie zagadnienia jak: przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, zaopatrzenie w energię i jej zużycie oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, promowanie „czystego transportu”. W rozdziale dotyczącym analizy potrzeb w kontekście realizacji celów rozwojowych kraju i regionów, podkreślono konieczność skierowania środków funduszy UE m.in. na stworzenie ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

1.3.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IiŚ 2014-2020)

W PO IiŚ 2014-2020 w opisie Osi Priorytetowej I: *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* podkreślono, że celem zainicjowania zmian dotyczących efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w sektorze budownictwa publicznego i mieszkaniowego, jak również w przemyśle i MŚP będzie przeznaczenie środków na **ogólnopolski system wsparcia doradczego dla JST, sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej i OZE**. Podstawą określania zakresu technicznego projektów przewidzianych do wsparcia ze środków funduszy UE będą **audyty efektywności energetycznej**. Natomiast **projekty powinny wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej**. Przewiduje się, że dla działań planowanych do wsparcia mogą mieć zastosowanie **instrumenty finansowane**.

⁸ art. 17 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz. Urz. UE L nr 315 z dnia 14 listopada 2012 r.)

Do dofinansowania ze środków UE przewidziane są działania:

w budynkach publicznych i mieszkaniowych związane z:

- ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne;
- przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowaniem automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem;
- budową lub modernizacją wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła;
- instalacją mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne,
- instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach;
- instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE.

w przemyśle związane z:

- przebudową linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie;
- głęboką kompleksową modernizacją energetyczną budynków w przedsiębiorstwach;
- zastosowaniem technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwie;
- budową, przebudową instalacji OZE;
- zastosowaniem energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii;
- zastosowaniem technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, wprowadzanie systemów zarządzania energią.

w procesie wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji związane z:

- budową lub przebudową jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu;
- budową lub przebudową jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu z OZE;
- budową lub przebudową jednostek wytwarzania ciepła w wyniku, której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w skojarzeniu z OZE;
- budową przyłączy do sieci ciepłowniczych do wykorzystania ciepła użytkowego wyprodukowanego w jednostkach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu z budową przyłączy wprowadzających energię do krajowego systemu przesyłowego.

w ciepłownictwie związane z:

- przebudową istniejących systemów ciepłowniczych i sieci chłodu, celem zmniejszenia straty na przesyle,
- likwidacją węzłów grupowych wraz z budową przyłączy do istniejących budynków i instalacją węzłów dwufunkcyjnych (ciepła woda użytkowa),
- budową nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi w celu likwidacji istniejących lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym,
- likwidacją indywidualnych i zbiorowych źródeł niskiej emisji pod warunkiem podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej.

w niskoemisyjnym transporcie związane z:

- poprawą płynności ruchu i ograniczeniem negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych;
- przedsięwzięciami w zakresie rozwoju transportu zbiorowego służącego podniesieniu jego bezpieczeństwa, jakości, atrakcyjności i komfortu;
- budową i rozbudową sieci szynowych, centrów przesiadkowych.

Wnioski:

Zakres tematyczny projektu powinien pokrywać się z zakresem tematycznym przewidzianym do wsparcia w ramach Umowy Partnerstwa przeniesionym do programu PO IiŚ 2014-2020 z uwzględnieniem zidentyfikowanych barier rozwoju niskoemisyjnej gospodarki.

1.4. Plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN)

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 w działaniu 9.3. przeprowadzony został konkurs na opracowanie lub aktualizację *Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)*. W celu opracowania takich dokumentów zostały określone zalecenia zgodnie z którymi PGN-y mają przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym UE do roku 2020, a także do poprawy jakości powietrza. Dążąc do zapewnienia możliwości mierzenia rezultatów, wskazane zostały następujące wymagania dot. wskaźników:

Wskaźniki monitorowania

- poziom redukcji emisji CO₂ w stosunku do lat poprzednich (1990 bądź innego możliwego do inwentaryzacji),
- poziom redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego,
- udział zużytej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Metodologia monitorowania wskaźników

- monitorowanie wskaźników w oparciu o metodologię opracowaną przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) Komisji Europejskiej we współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Energii (DG ENER) i Biurem Porozumienia Burmistrzów, zawartą w poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”.

Wnioski o dofinansowanie opracowania lub aktualizacji PGN złożyło do NFOŚiGW 764 gmin i związków gmin. W wyniku czego, zostało podpisanych łącznie 379 umów o dofinansowanie, dzięki którym 416 gmin zrealizuje na swoim terenie PGN-y (stan na 01.12.2014 r.). Zakłada się, że łącznie zostaną zawarte 682 umowy o dofinansowanie, co pozwoli na przygotowanie PGN dla 826 gmin.

Wnioski:

Dzięki wsparciu finansowemu w ramach PO IiŚ 2007-2013, 826 gmin będzie posiadać strategiczny dokument z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, co stanowi 33 % ogółu gmin w Polsce. Wskazane jest zachęcanie pozostałych gmin, do przygotowania PGN, które będą warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków UE, dla realizacji inwestycji w ramach programów operacyjnych krajowych i regionalnych.

1.5. Koncepcja doradztwa MI iR i MG

Projekt „*Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE*”(dalej: projekt) realizowany będzie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Beneficjentem (Partnerem wiodącym) projektu będzie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z 15 Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami.

Natomiast na dalszym etapie realizacji projektu planowane jest utworzenie stanowisk doradczych w gminach (grupach gmin). Podkreślić należy, że realizacja tego etapu ze środków PO IiŚ będzie uzależniona od powodzenia funkcjonowania doradztwa na poziomie WFOŚiGW.

Wnioski:

Struktura instytucjonalna projektu na poziomie krajowym powinna obejmować MIiR, MG, NFOŚiGW i Radę Programową, a na poziomie regionalnym WFOŚiGW oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

1.6. Synergia projektu z inicjatywami KE

1.6.1. Porozumienie Burmistrzów

Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. energetyki (DG ENERGY) uruchomiła inicjatywę Porozumienie Burmistrzów⁹ mającą na celu wsparcie europejskich gmin i miast w ich staraniach w osiągnięciu celu unijnego 20/20/20 poprzez umożliwienie im dostępu do:

- najlepszych praktyk,
- szkoleń, warsztatów, seminariów,
- wsparcia merytorycznego udzielanego przez Wspólne Centrum Badań KE (JRC), Biuro Porozumienia Burmistrzów (BPB) oraz platformę Manage Energy.

W zamian sygnatariusze Porozumienia Burmistrzów zobowiązują się do przedłożenia *Planu działania na rzecz zrównoważonej energii* (SEAP) i monitorowania jego wdrażania. Aktualnie w całej Europie funkcjonuje **5 942** sygnatariuszy Porozumienia Burmistrzów w tym w Polsce tylko **34 sygnatariuszy**.

Na podstawie podpisanej *Umowy o partnerstwie z Dyrekcją Generalną ds. Energii Komisji Europejskiej*, NFOŚiGW pełni funkcję Krajowego Koordynatora Porozumienia Burmistrzów.

1.6.2. Mayors Adapt¹⁰

Inicjatywa Dyrekcji Generalnej ds. Klimatu Komisji Europejskiej (DG CLIMA) Mayors Adapt, została utworzona w celu zaangażowania i wspierania miast w działaniach na rzecz adaptacji do zmian klimatycznych. Miasta/sygnatariusze Mayors Adapt zobowiązują się do:

- udziału w realizacji celu ogólnego strategii adaptacyjnej UE,
- opracowania lokalnej kompleksowej strategii adaptacyjnej lub włączeniu adaptacji do zmian klimatu w ich odpowiednie istniejące plany/strategie.

W zamian DG CLIMA zapewnia:

- organizowanie wydarzeń zwiększających świadomość w zakresie zmian klimatycznych i inspirujących lokalne władze do podejmowania działań w tym zakresie,
- helpdesk umożliwiający szybki dostęp do istniejących ekspertyz pomagających miastom w tworzeniu i wdrażaniu lokalnych planów adaptacji do zmian klimat,
- sieć kontaktów miast umożliwiających korzystanie z najlepszych praktyk.

1.6.3. Synergia działań w ramach projektu doradztwa, Porozumienia Burmistrzów, Mayors Adapt

- możliwość wykorzystanie e-systemu projektu doradztwa do wspólnego promowania: projektu, Porozumienia Burmistrzów i ewentualnie Mayors Adapt,

⁹ http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html

¹⁰ <http://mayors-adapt.eu/>

- udział doradców w warsztatach, seminariach organizowanych przez Instytucje Wspierające Porozumienia Burmistrzów, Koordynatorów Porozumienia Burmistrzów oraz Biuro Porozumienia Burmistrzów (BPB), w kraju oraz w innych państwach europejskich,
- utworzenie bazy tzw. najlepszych praktyk z uwzględnieniem bazy „Benchmark Excellence” Porozumienia Burmistrzów,
- prowadzenie szkoleń dla doradców w ramach projektu wspólnie z Instytucją Wspierającą Porozumienie Burmistrzów Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités”, BPB w zakresie monitorowania SEAP on-line,
- monitorowanie wskaźników ujętych w PGN i SEAP z wykorzystaniem systemu monitorowania SEAP on-line,
- identyfikacja projektów możliwych do wsparcia ze środków publicznych w tym z funduszy UE ujętych w SEAP i PGN oraz wsparcie gmin i potencjalnych beneficjentów w przygotowaniu ich do dofinansowania w ramach PO LiŚ 2014-2020 oraz regionalnych programach operacyjnych,
- rozpowszechnianie informacji o dostępnych źródłach finansowania ze środków publicznych projektów wynikających z SEAP/PGN/strategii adaptacji do zmian klimatu, wśród potencjalnych Beneficjentów,
- wspólne organizowanie szkoleń z Instytucją Wspierającą Porozumienia Burmistrzów Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités” i BPB, dla gmin potencjalnych sygnatariuszy BP,
- wymiana informacji nt. sprawdzonych europejskich schematów finansowania projektów z zakresu efektywności energetycznej i OZE wynikających z SEAP/PGN/strategii adaptacji do zmian klimatu pomiędzy Krajowymi Koordynatorami a doradcami i doradzanie potencjalnym Beneficjentom w zakresie ich stosowania,
- doradztwo w zakresie wdrażania projektów z zakresu efektywności energetycznej i OZE wynikających z SEAP/PGN/strategii adaptacji do zmian klimatycznych,
- wspólna promocja projektu doradztwa, Porozumienia Burmistrzów oraz Mayors Adapt w ramach imprez i konferencji organizowanych w kraju i innych krajach europejskich, związanych z rozwojem niskoemisyjnej gospodarki odpornej na zmiany klimatyczne.

Wnioski:

W ramach projektu wskazane jest:

- **zachowanie synergii działań realizowanych w ramach projektu oraz Porozumienia Burmistrzów i Mayors Adapt,**
- **wykorzystanie szablonów stosowanych w ramach inicjatywy KE do monitorowania przygotowania, wdrażania SEAP oraz monitorowania najlepszych praktyk, jak**

również identyfikowania projektów w zakresie efektywności energetycznej i OZE przewidzianych w strategiach adaptacji do zmian klimatu.

Podsumowanie:

- Projekt doradczy, którego założenia i planowaną jego realizację akceptuje KE ma za zadanie wyeliminowanie zidentyfikowanych barier rozwoju niskoemisyjnej gospodarki oraz wsparcie w dążeniu do pełnej realizacji zobowiązań Polski wynikających z dyrektyw UE;
- System instytucjonalny projektu doradztwa będzie obejmował MliR – Instytucja Zarządzająca, MG – Instytucja Pośrednicząca, NFOŚiGW z Radą Programową – Beneficjent projektu oraz Partner wiodący, wfośigw oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – Partnerzy;
- W ramach projektu należy dążyć do zachowania synergii działań wynikających z pełnienia przez NFOŚiGW funkcji Krajowego Koordynatora Porozumienia Burmistrzów oraz Mayors Adapt.

II. ZAKRES PROJEKTU

2.1. Cel ogólny, cele szczegółowe, przedsięwzięcia

Uwzględniając uwarunkowania rozwoju niskoemisyjnej gospodarki wynikające z dokumentów UE i krajowych, potrzebę utworzenia systemu doradztwa oraz główne bariery rozwoju, przyjęto następujący cel ogólny projektu:

Cel ogólny: Wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20.

Zgodnie z celem ogólnym wybór celów szczegółowych odpowiada obszarom, które mają podstawowe znaczenie dla wsparcia realizacji unijnego celu 20/20/20 (w przypadku Polski 20/20/15) i są adekwatne do zidentyfikowanych barier rozwoju niskoemisyjnej gospodarki oraz uwarunkowań dla konieczności wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkalnictwa, przemysłu oraz osób fizycznych, wynikającego z prawa UE i dokumentów programowych.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej.

Uzasadnienie:

Przełamanie głównej bariery rozwoju niskoemisyjnej gospodarki, jaką jest brak świadomości, uzależnione jest od prawidłowego wdrożenia projektu doradztwa i dotarcia do wszystkich uczestników mogących mieć wpływ na osiągnięcie celu ogólnego, w tym do gmin, pozostałych podmiotów publicznych, przedsiębiorców jak również do osób fizycznych. Niezbędne są takie działania, które przyczynią się do przekonania gmin o zasadności tworzenia w gminach stanowisk energetyków gminnych. Ewaluacja i weryfikacja podejmowanych działań doradców

będzie kluczowa w ramach celu szczegółowego 1, który będzie realizowany przez następujące przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie 1.1. Wdrożenie i rozwój systemu doradztwa.

Przedsięwzięcie 1.2. Przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń i działań informacyjnych.

Cel szczegółowy 2: Wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu PGN/SEAP¹¹.

Uzasadnienie:

W perspektywie finansowej 2014-2020 podstawą dofinansowania projektów ze środków publicznych w tym funduszy UE będą PGN oraz SEAP lub dokumenty im równoważne. W związku z tym, niezbędne jest zapewnić ich wysokiej jakości oraz monitorowania ich wdrażania, aby jak najszybciej można było reagować na zmieniające się uwarunkowania oraz stosować środki zaradcze w przypadku pojawiania się problemów. Cel szczegółowy 2 realizowany będzie przez następujące przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie 2.1. Usługi doradcze związane z przygotowaniem PGN/SEAP.

Przedsięwzięcie 2.2. Wykorzystanie najlepszych metodologii do monitorowania wdrażania PGN/SEAP.

Cel szczegółowy 3: Wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE.

Uzasadnienie

Dobre przygotowanie i wdrażanie inwestycji wynikających z PGN i SEAP lub dokumentów im równoważnych, jest kluczowe dla osiągnięcia celu ogólnego projektu. Zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych w zidentyfikowanych obszarach tematycznych, może przyspieszyć absorpcję środków funduszy UE oraz przyczynić się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej. Cel szczegółowy 3 realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie 3.1. Usługi doradcze związane z przygotowaniem inwestycji w zakresie EE i OZE.

Przedsięwzięcie 3.2. Usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE.

2.2. Opis przedsięwzięć realizujących cele szczegółowe

Opis przedsięwzięć obejmuje zakres podstawowych działań przewidzianych do realizacji. Szczegółowy opis wszystkich działań zostanie przygotowany przez Partnera Wiodącego w *Planie działań usług doradczych* zgodnie z harmonogram przygotowania i realizacji projektu o którym mowa w pkt. III Konceptji.

¹¹ Lub dokumentów im równoważnych

2.2.1. Działania w ramach przedsięwzięć:

Przedsięwzięcie 1.1. Wdrożenie i rozwój systemu doradztwa

- utworzenie Rady Programowej projektu w tym organizowanie spotkań Rady Programowej i wdrażanie jej ustaleń,
- przeprowadzenie szkoleń dla doradców w tym weryfikacja ich kwalifikacji,
- wsparcie eksperckie ze strony doradców Partnera wiodącego dla doradców Partnerów,
- utworzenie bazy danych o dobrych praktykach w tym „business case”,
- prowadzenie badań i analiz, w tym, w szczególności analiz doświadczeń wynikających z wdrażania aktualnych programów wspierania efektywności energetycznej i OZE (NFOŚiGW, PO IiŚ 2014-2020, LIFE, RPO, HORYZONT 2020),
- organizowanie konferencji zwiększających świadomość społeczności lokalnej na temat niskoemisyjnej gospodarki oraz inicjatywy Porozumienia Burmistrzów,
- udział w warsztatach, seminariach organizowanych przez Biuro Porozumienia Burmistrzów, Mayors Adapt i inne instytucje europejskie, dotyczących przykładów przygotowania, finansowania, wdrażania projektów w zakresie efektywności i OZE,

Przedsięwzięcie 1.2. Przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń oraz działań informacyjnych

- szkolenia i działania informacyjne skierowane do samorządów, przedsiębiorców, w tym MŚP i społeczności lokalnej w tym osób fizycznych, z zakresu efektywności energetycznej i OZE,
- informacja i wymiana doświadczeń z wykorzystaniem systemów informatycznych,
- przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń energetyków gminnych.

Uzasadnienie:

Rada Programowa będzie wytyczać kierunki rozwoju systemu doradztwa i wspierać Partnera wiodącego i Partnerów w realizacji wyznaczonego celu ogólnego oraz celów szczegółowych. Wysoka jakość usług doradczych zapewniona zostanie poprzez odpowiedni system doboru szkoleń kandydatów na doradców zakończonych egzaminem z certyfikatem, z zakresu wiedzy niezbędnej do prowadzenia doradztwa w ramach projektu (*„Założenia do przeprowadzenia szkoleń dla kandydatów na doradców”* stanowią załącznik Nr 1 do koncepcji). Wiedza doradców powinna być uzupełniana i weryfikowana w czasie realizacji projektu. W ramach projektu realizowane będą badania rynku i analizy z zakresu efektywności energetycznej i OZE, których wyniki będą uwzględniane przez doradców w realizacji usług doradczych. Uzupełnieniem realizacji ww. zadań będzie prowadzona kampania promocyjno-informacyjna projektu.

Przedsięwzięcie 2.1. Usługi doradcze związane z przygotowaniem PGN/SEAP

- promowanie wśród gmin idei posiadania planów gospodarki niskoemisyjnej oraz wskazywanie na korzyści wynikające z realizacji PGNów,
- zachęcanie miast i gmin do przystępowania do Porozumienia Burmistrzów,

- wspieranie gmin w przygotowaniu PGN/SEAP, w tym m.in. przygotowania zakresu PGN, bazy inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych,
- identyfikacja projektów możliwych do wsparcia ze środków publicznych w tym z funduszy UE.

Przedsięwzięcie 2.2. Wykorzystanie najlepszych metodologii do monitorowania wdrażania PGN/SEAP

- wykorzystanie istniejącego systemu monitorowania SEAP przygotowanego przez Wspólne Centrum Badawcze oraz Biuro Porozumienia Burmistrzów dla potrzeb monitorowania wdrażania PGN/SEAP,
- współpraca z Biurem Porozumienia Burmistrzów w zakresie przystosowanie systemu informatycznego projektu do systemu monitorowania SEAP,
- promocja wśród gmin idei Porozumienia Burmistrzów celem skorzystania z weryfikowania i monitorowania PGN przez Wspólne Centrum Badawcze KE.
- działania informacyjno-edukacyjne dla społeczności lokalnej w tym osób fizycznych, w zakresie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki.

Uzasadnienie:

W perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach efektywności energetycznej dofinansowane ze środków funduszy UE będą wyłącznie projekty wynikające z PGN i SEAP. Dlatego wysoka jakość PGN i SEAP będzie gwarantem, że dofinansowane będą projekty przyczyniające się do realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20. Niezbędna jest współpraca z Biurem Porozumienia Burmistrzów w zakresie wdrożenia systemu monitorowania wdrażania SEAP i przeszkolenie doradców w regionach z zakresu zasad monitorowania SEAP. Prowadzony system monitorowania PGN/SEAP umożliwi identyfikację projektów planowanych do realizacji przez potencjalnych beneficjentów środków funduszy UE i stworzenie bazy projektów/inwestycji wymagających wsparcia ze strony doradców w zakresie przygotowywania procesu inwestycyjnego oraz przygotowania ich do aplikowania o środki funduszy UE. Dodatkowym, ważnym zadaniem, będzie wsparcie gmin w działaniach informacyjno-edukacyjnych dla społeczności lokalnej w tym osób fizycznych, w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej.

Przedsięwzięcie 3.1. Usługi doradcze związane z przygotowaniem i wdrożeniem inwestycji w zakresie EE i OZE

- wsparcie w zakresie weryfikowania audytów energetycznych,
- wsparcie w zakresie wdrażania rekomendacji wynikających z audytów energetycznych,
- wsparcie w zakresie poprawnej realizacji zamówień publicznych,
- wsparcie w zakresie nowych wymogów KE dotyczących pomocy publicznej w sektorze energetyki,
- wsparcie w zakresie instrumentów finansowych.

Przedsięwzięcie 3.2. Usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE

- informowanie o możliwych i najkorzystniejszych źródłach finansowania projektu,
- doradztwo w zakresie montażu finansowego projektu,

- doradztwo w zakresie stosowania wytycznych MiiR w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej o środki funduszy UE.

Uzasadnienie:

Zapewnienie efektywnych o wysokim standardzie usług doradczych stanowić będzie o jakości przygotowania inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i OZE. W związku z tym, podstawowym zadaniem doradców powinna być pomoc w weryfikowaniu audytów energetycznych, a następnie pomoc w przygotowywaniu procesu inwestycyjnego i jego wdrażaniu z uwzględnieniem innowacyjnych rozwiązań efektywnych kosztowo. Szczególnie ważne będzie wsparcie w zakresie korzystania z pomocy w postaci instrumentów finansowych wspieranych środkami funduszy UE, jak również pomoc w zakresie nowych wymogów pomocy publicznej w sektorze energetyki.

2.3. Wskaźniki

W tabeli poniżej zostały przedstawione przedsięwzięcia realizujące cel ogólny oraz cele szczegółowe ze wskaźnikami oddziaływania, rezultatu oraz wskaźnikami prod

Tabela 2. Cele ogólne, cele szczegółowe, przedsięwzięcia, wskaźniki

CELE OGÓLNE, CELE SZCZEGÓLNE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI: ODDZIAŁYWANIA, REZULTATU, PRODUKTU		
<p>Cel ogólny 1: Wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20 Wskaźnik oddziaływania: Zmniejszenie emisji CO₂</p>		
<p>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej. Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba dobrych przykładów w internetowej bazie danych do wykorzystania. Ilość gmin, które przystąpiły do Porozumienia Burmistrzów. 	<p>Cel szczegółowy 2: Wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu PGN/SEAP. Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wzrost liczby opracowanych PGN/SEAP. Liczba działań informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej w tym osób fizycznych 	<p>Cel szczegółowy 3: Wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Poziom redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego w wyniku wdrażania PGN/SEAP objętych wsparciem doradczym. Udział zużytej energii pochodzącej z OZE wyniku wdrażania PGN/SEAP objętych wsparciem doradczym.
<p>Przedsięwzięcie 1.1.: Wdrożenie i rozwój systemu doradztwa. Wskaźniki produktu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba materiałów promocyjno-edukacyjnych. Liczba porad w ramach helpdesku. 	<p>2.1. Przedsięwzięcie: Usługi doradcze związane z przygotowaniem PGN/SEAP. Wskaźniki produktu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba przygotowywanych PGN/SEAP objętych wsparciem doradczym. 	<p>3.1. Przedsięwzięcia: Usługi doradcze związane z przygotowaniem i wdrożeniem inwestycji w zakresie EE i OZE. Wskaźniki produktu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba przygotowywanych inwestycji objętych wsparciem doradczym. Liczba audytów energetycznych objęta wsparciem doradczym.
<p>Przedsięwzięcie 1.2.: Przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń i działań informacyjnych. Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych i szkoleń. Liczba szkoleń dla energetyków gminnych. 	<p>Przedsięwzięcie 2.2. Wykorzystanie najlepszych metodologii do monitorowania wdrażania PGN/SEAP Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba PGN/SEAP objętych monitoringiem Liczba projektów zidentyfikowanych do wsparcia z funduszy UE w ramach PGN/SEAP. 	<p>Przedsięwzięcie 3.2. Usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE. Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba przygotowanych projektów do dofinansowania ze środków UE.

2.4. Ewaluacja i weryfikacja pracy partnerów

Działania doradców Partnerów będą poddawane ewaluacji okresowej i weryfikacji z wykorzystaniem wskaźników rezultatu i produktów, których wielkość do osiągnięcia zostanie określona w *Planie działań usług doradczych* przygotowanym przez Partnera wiodącego.

W porozumieniach zawartych z Partnerami, zostaną określone konkretne cele do realizacji w danym przedziale czasowym, tzw. kamienie milowe dla każdego Partnera osobno, które będą weryfikowane przez NFOŚiGW. Weryfikacja postępów w dążeniu do osiągnięcia wyznaczonych dla Partnera celów odbywać się będzie raz na kwartał z wykorzystaniem systemu informatycznego projektu, w ramach którego Partnerzy będą się sprawozdawać z powierzonych im zadań.

Na koniec 2017 roku zostanie przeprowadzona ewaluacja okresowa efektów działań Partnerów i na jej podstawie w 2018 r. rozdysponowana tzw. rezerwa wykonania (środki zarezerwowane w budżecie projektu przekazania Partnerom w wysokości w zależności o oceny okresowej).

III. HARMONGRAM PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI PROJEKTU

Harmonogram projektu przygotowano w oparciu o następujące założenia:

- **styczeń 2015 r.** - przygotowanie przez MliR wzorów dokumentów tj. wzory wniosków o dofinansowanie i umów o dofinansowanie dla tzw. miękkich projektów,
- **kwiecień 2015 r.** – ogłoszenie przez MliR naboru na realizację projektu.

3.1. Zakres podstawowych zadań ujętych w harmonogramie

SKOLENIA DLA KANDYDATÓW NA DORADCÓW¹²

- **luty - marzec 2015 r.**– szkolenia prowadzone przez ekspertów NFOŚiGW i ekspertów Komisji Europejskiej oraz Biura Porozumienia Burmistrzów,
- **styczeń/luty 2015 r.** – ogłoszenie przetargu na realizację szkoleń przez wykonawcę zewnętrznego,
- **kwiecień 2015 r.** – rozpoczęcie szkoleń realizowanych przez wykonawcę zewnętrznego,
- **czerwiec 2015 r.** – zakończenie całego cyklu szkoleń łącznie z egzaminami kwalifikacyjnymi.

POROZUMIENIA Z PARTNERAMI

- **grudzień 2014 r./styczeń 2015 r.** - podpisanie wstępnych porozumień z Partnerami
- **styczeń 2015 r.** - podpisanie porozumień w sprawie wspólnego zamówienia na szkolenia
- **kwiecień/maj 2015 r.** - podpisanie docelowych porozumień o partnerstwie.

¹² Zakres szkoleń został określony w załączniku nr 1 do Koncepcji

POWOŁANIE RADY PROGRAMOWEJ¹³

- **styczeń 2015 r.** - zakończenie rozmów związanych z ustaleniem członków Rady Programowej,
- **styczeń/luty 2015 r.** - inauguracyjne spotkanie Rady Programowej.

POWOŁANIE JEDNOSTKI REALIZUJĄCEJ PROJEKT (JRP) W NFOŚIGW

- **luty 2015 r.** - funkcjonowanie JRP.

PRZYGOTOWYWANIE DOKUMENTACJI APLIKACYJNEJ

- **styczeń 2015 r.** - przygotowanie „*Planu działań usług doradczych*” przez Partnera wiodącego,
- **marzec 2015 r.** – przygotowanie *Strategii usług doradczych* przez Partnerów
- **kwiecień 2015 r.**- złożenie do MG wniosku o dofinansowanie projektu.

ZAKŁADANY TERMIN PODPISANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE

- **kwiecień/maj** - podpisanie umowy o dofinansowanie projektu.

REALIZACJA PROJEKTU¹⁴

- wdrożenie I fazy projektu – wdrożenie i rozwój projektu.
- wdrożenie II fazy projektu – wsparcie gmin w przygotowaniu PGN,
- wdrożenie III fazy – wsparcie doradcze w przygotowanie i wdrażanie inwestycji.

¹³ Koncepcja Działania Rady Programowej Projektu stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej koncepcji projektu

¹⁴ Szczegółowy zakres usług doradczych ujęty będzie w *Planie działań usług doradczych*.